

Dalton kindcentrum

Talentrijk

Worden wie je bent

Daltonwerkboek

2024-2025

ONDERDEEL VAN

INLEIDING

Hoe geeft Daltonkindcentrum Talentrijk in de praktijk invulling aan het Daltononderwijs? Dat, en nog veel meer staat beschreven in ons Daltonwerkboek.

Als team zijn wij trots op de inhoud die wij geven aan ons dagelijks onderwijs. We zien er met elkaar op toe dat gestelde doelen, gemaakte afspraken en structuren vastgehouden en verder ontwikkeld worden. Een omgeving waarbinnen kinderen zich veilig en gewaardeerd voelen is een vereiste voor een goede ontwikkeling. Daarnaast is het hanteren van herkenbare structuren belangrijk, omdat het kinderen zicht geeft op de verwachtingen die we van elkaar hebben.

Hoewel er in verschillende documenten, zoals de kindcentrumgids en het koersplan staat beschreven wat wij met Daltononderwijs willen bereiken, is er ook de behoefte om alles duidelijk op een rijtje te zetten. Wat doen we allemaal en wat hebben we tot nu toe gerealiseerd? Daardoor ontstaat een handzaam stuk, een *Daltonwerkboek*. Dit werkboek beschrijft hoe wij op Daltonkindcentrum Talentrijk werken.

In het werkboek beschrijven we hoe de 5 kernwaarden van Dalton terug te zien zijn in ons dagelijks onderwijs.

- ☐ Vrijheid en verantwoordelijkheid
- ☐ Samenwerken
- ☐ Zelfstandigheid
- ☐ Effectiviteit
- ☐ Reflectie

Onderwijs is en blijft in ontwikkeling en dat geldt ook voor de manier waarop we vormgeven aan onze daltonontwikkeling in dit werkboek. Daarom zal het Daltonwerkboek regelmatig worden aangepast en gezien worden als een werkdocument. De meest recente versie is ook terug te vinden op onze website: www.kc-talentrijk.nl

Wij willen ons enthousiasme delen met iedereen die ons kindcentrum bezoekt. Mochten er vragen zijn dan kun je terecht bij onze Daltoncoördinatoren Tamara Haans en Renske Waterreus.

Het team van Daltonkindcentrum Talentrijk

VISIE OP DALTONONDERWIJS

Wat is Daltononderwijs? Een stukje geschiedenis...

Helen Parkhurst is geboren in 1887 in Duland, Wisconsin in de Verenigde Staten van Amerika. Van 1905 tot 1913 was zij werkzaam in het lager onderwijs waarin zij experimenteerde op verschillende scholen verspreid over Amerika. Haar streven naar veranderingen in het onderwijs en opvoeding had de boventoon en ze ging de confrontatie aan met de praktijk. Haar eerste opgave was om op haar eerste kleine 'eenmansschooltje', zo goed mogelijk onderwijs te geven. Ze had te maken met veertig kinderen van verschillende leeftijden. Hoe zou ze in haar eentje dit probleem oplossen? Door te experimenteren komt ze tot onderwijs waarin zij de voorgeschreven bepalingen van het lesrooster en leerstof doorbreekt.

Ze vraagt kinderen zelf te kiezen uit de aangeboden leerstof, eigen leerprogramma's te maken en vertelt hen dat zij altijd hulp kunnen vragen aan haar of aan andere kinderen. Leerling en leerkracht gaan als het ware een samenwerkingsverband aan, waarbij de één zich verplicht het in vrijheid gekozen leerdoel binnen een bepaalde tijd te bereiken en de ander hem toezegt daarbij, waar nodig, behulpzaam te zijn. Helen kiest voor individualiserend onderwijs i.p.v. frontaal klassikaal onderwijs, zoals dat in die tijd gebruikelijk was en nog is.

Met financiële steun opent Helen Parkhurst later in 1919 "*The Children's University School*" in New York, die later werd omgedoopt in "*The Dalton School*". Nog steeds werken zij met de ideeën van Helen Parkhurst. In 1922 verschijnt haar boek '*Education on the Dalton Plan*', waarin zij haar plan uiteenzet. Kenmerkend voor haar plan zijn o.a. het centraal stellen van de leerling, het vertrouwen in leerlingen en het gebruik van taken.

Voor Parkhurst is geen scheiding tussen onderwijs en opvoeding, tussen kennis- of cultuuroverdracht en tussen karakter- of gewetensvorming. Haar staat een school voor ogen waar 'het leren voor het leven' een leerproces inhoudt dat ieder kind in zijn waarde laat door dit proces steeds weer in handen te brengen en te laten van de leerling zelf.

Bron: www.dalton.nl, www.daltonplan.nl, "*Education on the Daltonplan*" van Helen Parkhurst (1922) en "*The Dalton School*" van Susan F. Semel (1992)

Wat betekenen de Daltonprincipes voor ons kindcentrum?

De visie van de Daltonkernwaarden worden door alle Daltonschole onderschreven, maar iedere school heeft een eigen praktische invulling hiervan. Ons kindcentrum streeft ernaar om kinderen zo optimaal mogelijk voor te bereiden op de vaardigheden, die door de maatschappij op cognitief, sociaal-emotioneel en creatief gebied gevraagd worden. We houden rekening met de individuele mogelijkheden van het kind.

Onze missie

Bij Talentrijk ontwikkelen kinderen zich tot mensen die vol vertrouwen de toekomst tegemoet gaan. Ze nemen verantwoordelijkheid voor zichzelf en hun omgeving, zijn zelfstandig, kunnen samen werken en samen spelen en hebben een reflecterend vermogen.

Onze visie

Talentrijk is een kindcentrum dat kinderen optimaal kansen biedt, zodat zij opgroeien tot wereldburgers; “mensen met zelfvertrouwen en een grote mate van moed”.

Onderwijs en opvang verzorgen, vanuit een goede samenwerking, activiteiten afgestemd op de behoeftes van het kind. Versmolten tot één uitdagend, prikkelend en stimulerend aanbod voor kinderen waarbij de verbinding wordt gezocht met de wereld om ons heen en kinderen worden uitgenodigd om hun eigen talent te ontwikkelen. Kinderen die zich ontplooien tot gelukkige, sociaal vaardige en evenwichtige persoonlijkheden, die met vertrouwen de toekomst tegemoet gaan. Bij Talentrijk mag je worden wie je bent!

Talentrijk staat midden in de maatschappij en is nauw verbonden met de wijk Rijpelberg. Het is een ontmoetingsplek voor kinderen en volwassenen. Samen optrekken om te leren van en te spelen met elkaar en de maatschappelijke verbinding te bevorderen.

Onze pedagogische uitgangspunten

We bieden bij Talentrijk een veilig, ondersteunend klimaat om het kind de kans te bieden zo initiatiefrijk en zelfstandig mogelijk met de omgeving om te gaan. Elke professional van Talentrijk heeft vertrouwen in de positieve bedoelingen van het kind. Met behulp van het Daltonconcept en de 5 kernwaardes kunnen we hier gehoor aan geven.

HOE WERKEN WIJ OP KINDCENTRUM TALENTRIIK?

In de LeerRijken wordt een LeerRijk-werkdocument gehanteerd waarin de praktijk gedetailleerd wordt beschreven ([bijlage 1](#)). De professionals zijn er zelf verantwoordelijk voor om de afspraken te borgen en indien nodig aan te passen. Iedere pijler van ons Daltononderwijs op Kindcentrum Talentrijk beschrijven wij hieronder globaal en in algemene zin.

Vrijheid en verantwoordelijkheid

Vrijheid is noodzakelijk om eigen keuzes te kunnen maken en eigen wegen te vinden. Een kind leert verantwoordelijkheid voor zichzelf en zijn omgeving te dragen, als zijn omgeving hem daarvoor de ruimte en mogelijkheden biedt. Door kinderen meer vrijheid te bieden kunnen zij eigen keuzes maken. Het is een taak van de volwassene om ieder kind een structuur te bieden om vrijheid binnen grenzen te leren hanteren.

Werkplekken (gebruik en afspraken)

Binnen het LeerRijk hebben kinderen de mogelijkheid om een eigen werkplek te kiezen. In eerste instantie ligt deze vrijheid bij het kind zelf, maar de professionals monitoren dit en gaan, waar nodig, met kinderen in gesprek. De werkplekken bevinden zich zowel binnen het lokaal als in de gezamenlijke ruimtes. Overal gelden dezelfde afspraken.

Dag- en weektaken

Binnen het gehele kindcentrum wordt gewerkt met dag- en weektaken. Alle kinderen plannen hun taken digitaal waarbij we zorgen voor een doorgaande lijn in de mate van zelfstandigheid. Binnen het team werken we met PLG's (moet de betekenis van PLG hier niet bijstaan? voor rekenen en taal). De coördinator van de PLG stelt in overleg met de schoolleiding de opdracht voor dit schooljaar vast en gaat daar mee aan de slag.

Huishoudelijke taken

In alle klassen zijn diverse huishoudelijke taken te vinden. Het gaat erom dat kinderen en professionals samen verantwoordelijk zijn voor de ruimtes waarin ze werken. Ze zorgen samen voor een opgeruimde werkomgeving. Goed voorbeeld doet goed volgen. De kinderen van onze klusklas dragen verantwoordelijkheid voor schoolbrede taken. Denk daarbij aan: een koffierondje het verzorgen van de kippen en het onderhouden van de moestuin.

Inschrijven voor instructie

Daar waar de lesstof het toe laat, mogen kinderen de keuze maken om de instructie te volgen. Dit gebeurt middels inschrijving voorafgaand aan de instructie. De professionals monitoren dit en gaan met kinderen in gesprek over de gemaakte keuzes.

Samenwerken

Talentrijk is een leefgemeenschap waar kinderen, professionals en ouders op een natuurlijke en gestructureerde wijze samenleven, spelen en werken. Talentrijk is ook een omgeving waar kinderen en volwassenen met en van elkaar leren en spelen. Kinderen leren met elkaar om te gaan en leren dat zij elkaar kunnen helpen. Ouders worden als volwaardige partners

meegenomen in de ontwikkeling van het kind. Samen is onze belangrijkste doelstelling het kind sterker maken in zijn/haar brede ontwikkeling.

Experts

In alle LeerRijken vind je het 'expert-bord'. Daar staan zowel didactische als pedagogische vaardigheden op. Kinderen bepalen zelf welke vaardigheid ze heel goed beheersen en waar ze een ander bij kunnen helpen. De verschillende vaardigheden worden afgestemd per LeerRijk. Binnen ons kindcentrum hebben we verschillende professionals met een expertise. Deze expertise wordt schoolbreed ingezet; de schoolleiding vraagt deze experts ook als critical friend bij (nieuwe) ontwikkelingen. Waar mogelijk worden de professionals hiervoor gefaciliteerd. Daarnaast faciliteren we ook collegiale consultatie zodat professionals bij elkaar kunnen gaan kijken met behulp van een kijkwijzer ([bijlage 2](#)).

Coöperatief leren

Per LeerRijk zijn doelen t.a.v. samenwerken vastgesteld. Deze doelen zijn verwerkt op posters ([bijlage 3](#)) en deze hangen zichtbaar in de klas.

Vanaf LeerRijk 2 worden diverse coöperatieve werkvormen aangeboden. Hier komen telkens nieuwe werkvormen bij en de voorgaande werkvormen worden herhaald. We hanteren hierbij de leerlijn van samenwerken ([bijlage 4](#)). De werkvormen zijn verwerkt op kaartjes als geheugensteun voor zowel de kinderen als de medewerkers. ([bijlage 5](#)) De kinderen werken met regelmaat groepsdoorbroken met elkaar samen. Hierin zie je een opbouwende lijn in vanaf leerRijk 1.

Kinderraad

Vanaf LeerRijk 3 worden er ieder schooljaar per stamgroep verkiezingen gehouden voor de kinderraad. De kinderraad verzamelt input vanuit de klassen omtrent verschillende onderwerpen en vergadert hierover met de daltoncoördinatoren. De kinderen uit de kinderraad zijn verantwoordelijk om de belangen van alle kinderen te behartigen. Zij vergaderen gemiddeld genomen om de 6 weken.

Zelfstandigheid

Om later als volwassene goed te kunnen functioneren moet een kind leren beoordelen welke beslissingen hij/zij moet nemen en wat de gevolgen daarvan zijn. De keuzevrijheid dwingt een kind tot het nemen van zelfstandige beslissingen die voor hem effectief en verantwoord zijn. We hanteren de ontwikkelingslijn omtrent zelfstandigheid ([bijlage 6](#)).

Dagkleuren

Iedere dag van de week wordt in de hele school aangegeven met een vaste kleur. Deze kleuren structureren de week voor de kinderen.

De dagkleuren zijn:

Maandag = geel

Dinsdag = rood

Woensdag = roze

Donderdag = paars

Vrijdag = blauw

Dagritme

Het dagritme is in alle leerjaren zichtbaar voor de kinderen. Per LeerRijk wordt afgestemd op welke manier dit zichtbaar is.

Uitgestelde aandacht (gebruik stoplicht en blokje)

Het stoplicht wordt gebruikt om de kinderen te laten oefenen met uitgestelde aandacht. Maar ook om ervoor te zorgen dat kinderen proberen om eerst zelf tot een oplossing te komen voordat ze iemand anders om hulp vragen.

Afspraken bij het stoplicht

- ROOD:** Er mag niks gevraagd worden en je werkt zelfstandig aan je taken. Ook de professional is niet bereikbaar voor vragen.
- ORANJE:** De professional is niet bereikbaar voor vragen. De kinderen mogen met hun fluisterstem wel samenwerken en iets vragen aan klasgenoten.
- GROEN:** Kinderen mogen aan elkaar en aan de professional hun hulpvraag stellen.

Ook het blokje wordt gebruikt om te oefenen met uitgestelde aandacht. De kinderen kunnen het blokje met het vraagteken op tafel zetten wanneer ze hulp nodig hebben. Ook kunnen ze met de groene kleur aangeven dat ze zelf beschikbaar zijn voor hulpvragen en met de rode kleur aangeven dat ze niet gestoord willen worden.

Afspraken bij het blokje

- ?** Ik (kind) heb een vraag
- GROEN:** Ik (kind) ben beschikbaar voor hulpvragen
- ROOD:** Ik (kind) wil niet gestoord worden

Handelingswijzers

Op het moment dat kinderen nieuwe vaardigheden leren, worden deze visueel ondersteund met een handelingswijzer. Dit om de zelfstandigheid van kinderen te vergroten. Hierbij kijken we steeds kritisch of handelingswijzers na verloop van tijd nog nodig zijn.

Effectiviteit

De Daltonvisie is gericht op een effectieve inzet van tijd, menskracht en middelen. Kinderen worden gezien als kleine ondernemers, die verantwoordelijkheid leren dragen voor het schoolwerk en de invulling van hun vrije tijd. Op deze wijze is het aanbod effectiever dan alleen het stilzit- en luisteraanbod.

Doorgaande lijn

Binnen het kindcentrum is regelmatig overleg over allerlei verschillende Daltononderwerpen. Voor alle professionals van ons kindcentrum (opvang en onderwijs) organiseren één keer per jaar een kindcentrumavond waarbij Dalton centraal staat. Daarnaast werkt het gehele kindcentrum thematisch en wordt dit ook leerRijkoverstijgend voorbereid. Zowel bij de kinderen als de professionals zorgt dit voor een hogere betrokkenheid.

Op teamniveau heeft Dalton een vaste plek op de agenda tijdens inspiratiedagen en op LeerRijk-niveau heeft Dalton een vast plek op het LeerRijk-bord. Op het LeerRijk-bord staat per periode een Daltonkernwaarde centraal. De professionals gaan met elkaar in gesprek over deze kernwaarde en stellen zichzelf doelen (op kind- en professionalniveau) behorende bij deze kernwaarde.

De kinderen worden gedurende hun schooltijd steeds Daltonvaardiger doordat ze bijvoorbeeld hun eigen doelen kiezen waar ze aan willen werken. Dit doen ze via MijnRapportfolio. De professionals zijn dat op dit moment aan het uitbouwen. Op Daltonniveau bewaken we de doorgaande lijn binnen het kindcentrum middels ons schema wat ons helpt de afspraken te borgen ([bijlage 7](#)).

Differentiatie

Alle kinderen krijgen een aanbod van leerstof passend bij het eigen leerniveau en tempo. In het kindcentrum zijn verschillende manieren van differentiatie te vinden. Deze differentiatie is te zien op zowel didactisch als pedagogisch vlak. We kijken voortdurend wat kinderen nodig hebben en passen hier ons aanbod op aan. We blijven hierbij ambitieus.

Reflectie

Nadenken over je eigen gedrag en je eigen werk is bij Talentrijk belangrijk. Terugkijken op je eigen handelen met het oog er iets uit te leren voor verbetering in de toekomst. Zo wordt geleidelijk de vaardigheid in het zelfstandig werken en het samenwerken opgebouwd.

Nakijken

De kinderen worden gestimuleerd om hun werk na te kijken. Het is belangrijk dat de professional de kinderen leert dat nakijken een onderdeel is van het leerproces en ze hierin begeleidt en ondersteunt. Ook kunnen de kinderen aangeven wat ze van de taak vonden.

Reflecteren

We vinden het belangrijk dat kinderen kunnen reflecteren op hun gedrag en werkhouding. We doen dit door gedurende de dag regelmatig met kinderen in gesprek te gaan. Daarnaast reflecteren we met kinderen ook op vaste momenten; denk hierbij aan verslag- en voortgangsgesprekken met ouders (en kinderen).

MijnRapportfolio

Vanaf LeerRijk 2 werken we met MijnRapportfolio waar we de ontwikkeling van de kinderen in beeld brengen en delen met ouders. Een groot gedeelte binnen MijnRapportfolio wordt door kinderen zelf ingevuld. Ze delen bijvoorbeeld a.d.h.v. foto's waar ze trots op zijn en reflecteren op eigen gestelde doelen en Daltonvaardigheden.

Proeftuintjes

De proeftuintjes zijn in het leven geroepen om ons daltononderwijs verder door te ontwikkelen. Ook nemen we deze op in ons Daltonwerkboek.

LeerRijk 1

Bij de baby's zijn de professionals bezig om meer spelgerichte activiteiten aan te bieden op niveau van de kinderen en passend in het thema waar het kindcentrum mee werkt. Bij de peuters zijn de professionals aan de slag gegaan met het digi-keuzebord om een doorgaande lijn te creëren met LeerRijk 2.

LeerRijk 2

Binnen LeerRijk 2 werken de professionals sinds dit jaar met vak-experts binnen leerjaar 3. Tevens is dit leerjaar voor het eerst losgekoppeld van een combinatiegroep. Daarnaast verdiepen zij zich in executieve functies en hoe zij dit kunnen verwerken in het aanbod.

LeerRijk 3

De professionals zijn bezig om voor het vakgebied rekenen een periodetaak te ontwikkelen en uit te voeren. Er loopt een proeftuintje rondom het onderdeel 'tijd'. Daarnaast zijn zij met de kinderen in gesprek over het effectief kunnen werken op de gang en zijn daar afspraken over gemaakt die zichtbaar op de gang hangen. Wanneer dit goed loopt bekijken we of dit iets is wat we door het gehele kindcentrum kunnen doortrekken.

Leerrijk 4

De professionals zijn met de input van de kinderraad over de keuzekast en klaartaken bezig. Ook zijn de medewerkers aan het onderzoeken in welke mate de samenwerkingsvaardigheden en executieve functies kunnen worden beoefend met behulp van (bord)spellen. Daarnaast zijn zij aan het onderzoeken op welke wijze zij met de kinderen beter kunnen reflecteren op de lesdoelen.